Balanç de situació dels sectors «intermedis» a Espanya

- **Alguns sectors han patit un impacte enorme per la pandèmia, mentre que uns altres han pogut continuar creixent. Entre aquests extrems, se situen els sectors que podem anomenar «intermedis».**
- **La majoria de sectors presenten un deteriorament de la situació econòmico-financera, però es podrà reactivar ràpidament quan es retirin les mesures de restricció a la mobilitat i a l'activitat.**

A ningú se li escapa que la pandèmia ha tingut un impacte molt heterogeni sobre els diferents sectors de l'economia. Així, els sectors vinculats al turisme i a l'oci han patit la crisi de manera desproporcionada. A l'altre extrem, alguns sectors, com el sector d'agricultura, ramaderia i pesca o el d'Administracions públiques, educació i sanitat, han vist augmentar l'activitat durant la pandèmia. En aquest article, ens centrem en la resta de sectors. Aquells que, malgrat que han patit un impacte molt notable, ho han fet en menor mesura que els esmentats al principi. Els anomenarem sectors «intermedis».

Al primer gràfic, mostrem dades de valor afegit brut (VAB) per sector d'activitat (classificació CNAE). A l'eix horitzontal, es mostra la caiguda del VAB en el 2T 2020 en relació amb el nivell precrisi del 4T 2019 i, al vertical, la caiguda en el 4T 2020 en relació amb el nivell precrisi. La línia discontínua vermella separa l'àrea que denota una recuperació del VAB entre el 2T i el 4T 2020 (per damunt de la línia) de la que denotaria una nova caiguda (per sota de la línia). D'altra banda, la línia discontínua negra marca el ritme de recuperació que ha mostrat el PIB entre el 2T i el 4T 2020.[1]

Diversos missatges emanen del gràfic. En primer lloc, destaca l'heterogeneïtat de la caiguda del VAB entre els sectors. Com ja és sabut, els sectors de comerç, transport i hoteleria i d'activitats artístiques, recreatives i altres serveis van presentar les caigudes més intenses en el 2T, superiors al 30%. En canvi, hi ha alguns sectors que han augmentat el VAB en relació amb el 4T 2019. En segon lloc, veiem que la recuperació va ser generalitzada a partir del 2T (tots els sectors se situen per damunt de la línia discontínua vermella). En tercer lloc, el ritme de recuperació dels diferents sectors també ha estat molt desigual. Una gran majoria de sectors ocupen l'àrea entre les línies discontínues vermella i negra: són els sectors que s'han recuperat en relació amb el 2T, però que ho han fet a un ritme inferior al del PIB nacional. Entre els sectors que més van patir en el 2T, destaquen, d'una banda, el sector industrial, que s'ha recuperat a un ritme superior al del PIB nacional, i, de l'altra, els sectors de la construcció i d'activitats artístiques, recreatives i altres serveis, que s'han recuperat a un ritme menor (més distància de la línia discontínua negra).

1. En concret, si ens centrem en un sector qualsevol i partim del nivell d'activitat que ha perdut fins al 2T, la línia negra ens indica on es trobaria el nivell d'activitat d'aquest sector en el 4T si s'hagués recuperat al mateix ritme que ho va fer el PIB agregat.

Espanya: valor afegit brut real per sectors CNAE

Desviació en relació amb el nivell del 4T 2019 (%)

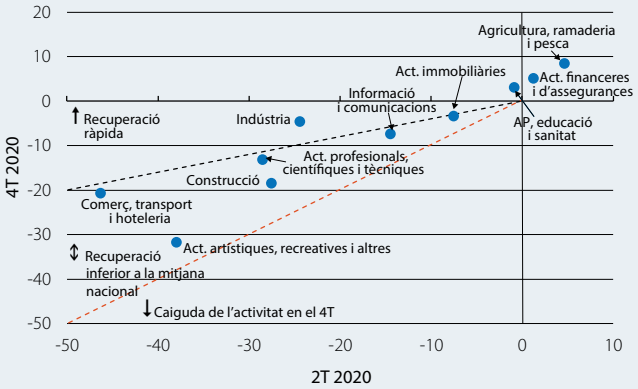

Font: *CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.*

Per analitzar amb més detall la capacitat de recuperació de cada sector, utilitzem l'Índex de Confinament Empresarial (ICE) elaborat per CaixaBank. L'ICE mesura el canvi en l'operativa bancària de les petites i de les mitjanes empreses a causa de la COVID-19 i té en compte una àmplia bateria d'indicadors.[2] Un valor proper o inferior a zero denota que la situació econòmico-financera de l'empresa és similar o millor a la del mateix mes de l'any anterior.[3] Un valor superior indica que la situació econòmico-financera de l'empresa s'ha deteriorat. Així mateix, valors superiors a 0,3 indiquen un deteriorament notable de la situació econòmico-financera de l'empresa.

Al segon gràfic, mostrem l'ICE per sectors d'activitat entre el març i el maig del 2020 i el comparem amb els valors registrats entre el desembre del 2020 i el febrer del 2021.[4] Destaquem diferents àrees del gràfic. En primer lloc, podem veure que, en els primers mesos de la pandèmia, la situació econòmico-financera de les empreses es va deteriorar a tots els sectors (l'índex presenta valors positius per a tots els sectors). No obstant això, també s'observa que, de llavors ençà, la situació ha millorat a gairebé tots els sectors (la majoria se situen per sota de la línia diagonal). En segon lloc, veiem que només un sector, el de turisme/

2. S'inclouen indicadors d'ingressos (per exemple, els provinents de TPV), de despeses (com nòmines o despeses en rebuts) i d'impagaments, entre altres variables.
3. Més concretament, un valor inferior a 0,08.
4. En tractar-se de dades internes, els sectors d'activitat no es corresponen perfectament amb els codis CNAE.

hoteleria, manté una situació econòmico-financera molt adversa malgrat la millora d'aquests últims mesos (únic sector al quadrant vermell fosc). Així mateix, un conjunt reduït de sectors (àrea en vermell clar), que inclou, entre d'altres, el sector de l'oci i el del tèxtil/calçat, han passat d'un deteriorament de la situació financera sever a un de moderat. Finalment, veiem que la gran majoria de sectors (àrea en blau clar) s'han mantingut en una situació econòmico-financera de deteriorament moderat. D'aquesta manera, la majoria de sectors presenten un deteriorament de la situació econòmico-financera, com no pot ser de cap altra manera atesa la crisi que travessem, però es podrà reactivar ràpidament quan es retirin les mesures de restricció a la mobilitat i a l'activitat.

Després d'aquest funcionament el 2020, i tenint en compte que és probable que, després de l'impacte de la tercera onada de contagis durant el 1T, la recuperació no es reprengui fins al 2T 2021, com pot contribuir al PIB la recuperació de l'activitat d'aquests sectors «intermedis» en el 2T?[5] La resposta està subjecta a un elevat grau d'incertesa, atesos els interrogants que envolten la velocitat a la qual es retiraran les mesures de restricció a la mobilitat i a l'activitat i la manera com la retirada d'aquestes mesures afectarà cada sector. No obstant això, és clar que els sectors «intermedis», que conformen el 47,6% de l'economia[6] i que presenten un bon potencial de recuperació, faran una contribució important a la recuperació de l'activitat agregada a mesura que es comencin a retirar les restriccions. A tall d'exemple, si en un trimestre el conjunt d'aquests sectors «intermedis» recuperés fins al 75% del VAB perdut entre el 4T 2019 i el 2T 2020 (en el 4T 2020, aquests sectors ja havien recuperat el 62%, de manera que no sembla que sigui un supòsit massa optimista), la contribució al creixement intertrimestral del PIB d'aquests sectors se situaria al voltant d'1,4 p. p.

Oriol Carreras Baquer

Espanya: Índex de Confinament Empresarial per sectors

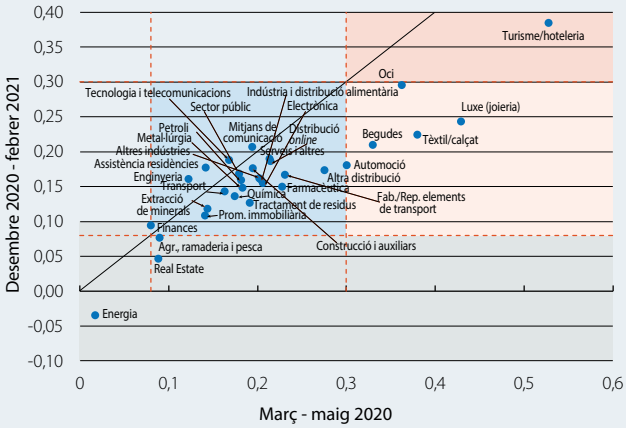

Font: *CaixaBank Research.*

5. Els sectors «intermedis» es componen dels sectors de la indústria (codis CNAE B-E), la construcció (CNAE F), activitats professionals, científiques i tècniques (CNAE M-N), informació i comunicacions (CNAE J), i activitats immobiliàries (CNAE L). Excloem els sectors de comerç, transport i hoteleria (CNAE G-I) i activitats artístiques, recreatives i altres serveis (CNAE R-T), perquè són els sectors més afectats per la pandèmia i perquè és previsible que es recuperin més lentament. També excloem els sectors que han vist augmentar el VAB durant la pandèmia (CNAE A, K i O-Q).
6. Segons les dades del 4T 2020.